

# P r i k a z i i o s v r t i

## SVETOST ŽIVOTA

U povodu Dana života

Ove godine po prvi put i naša Crkva obilježava "Dan života". Kao što je poznato, većina europskih naroda jedan dan u godini običava posvetiti problematici života, koji je danas tako malo poštovan a tako mnogo ugrožen. Neki toj tematici posvećuju i cijele tjedne. Hrvatski katolički episkopat je odredio da se taj dan kod nas slavi prve nedjelje u veljači.

Dubrovački biskup, mons. Želimir Puljić, predsjednik Vijeća za obitelj pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, zamolio je sve hrvatske župnike i vjeroučitelje da propovijedaju i govore o svetosti života (GK br. 4/1995, str. 2). Njegovoj se molbi evo odaziva i naša *Crkva u svijetu* s ovim kratkim razmatranjem o svetosti ljudskog života.

Premda ovaj broj neće moći stići baš za onaj predviđeni "dan", naša briga o životu treba da traje vazdan i svagdan te nikad neće doći kasno. Hrvatski je narod, nažalost, iskrvario na svim frontama, unutarnjim i vanjskim, gubeći nevine i mlade živote i u nekim ginekološkim klinikama i na bojišnici. Kad se ginulo na bojišnici, to je bilo za njegov spas, ali ono što se zbiva na nekim klinikama i privatnim kilaonicama, to je samo na njegovu propast.

Kako znamo da je život *svet*? Vrlo jednostavno: dosta se je sjetiti Prvog živog bića, Prabića i Praživota!

1. *Bog je život!* Njega Sv. pismo nebrojeno puta zove "živim Bogom" (npr. Ps 42, Jr 3,10, Dn 6,21). On je sami život, život *per excellentiam*. I ne samo što je život, Bog je stvoritelj i vrelo svakog života (Ps 36,10), u njemu je "izvor vode žive" (Jr 2,13). Izvan Boga nema nikakva života, jer On je Bog "živih", a ne mrtvih (Mk 12,27). Život je božanski atribut.

2. I njegov Vječni Sin *Isus Krist je također život*. Sam je rekao: "Ja sam put, istina i život" (Iv 14,6). Zato nam ga je Otac i poslao na zemlju da nam kao prava istina pokaže put prema vječnom životu. Skupa s Ocem on je "uzročnik" svakoga života (Dj Ap. 3,15). I našega života! Štoviše, Krist je naš život", kako tvrdi sv. Pavao (Kol 3,4). Ako živimo, iz Krista živimo, u Kristu živimo, po Kristu živimo i za Krista živimo. Evanđelje nam svjedoči kako Isus uskrisuje mrtve, a poslije smrti će nam svima biti "uskrsnuće i život" (Iv 11,25).

Isus Krist je "kruh života" (Iv 6,27...) od kojega živimo i on je "riječ" života (Iv 1,4) po kojoj živimo. On je došao na ovaj svijet da imamo život i to u "izobilju" (Iv 10,10). Dakle, puni život, naravni i nadnaravni. Toliko mu je stalo do našega života, da je, premda Bog, uzeo na sebe naš ljudski život u krilu Djevice Majke, a na kraju položio svoj vlastiti život na drvu križa. Žrtvovao je svoj ljudski život za braću ljude.

3. Zašto Isus toliko cijeni život? Očito zato što je život nešto neizmjerljivo vrijedno, sama božanska vlastitost. On ga je, začeo po Duhu Svetome, dobio od Oca u vječnosti, u sebi ga je nosio kao božansku vječnost i osjećao kao božansku vrijednost. Život je nešto *božansko*, a stoga i nešto *sveto*. Jer samo ono što je božansko može biti sveto.

Život je svet po svom božanskom podrijetlu, po svojoj božanskoj kvaliteti i po svom božanskom određenju.

## LJUDSKI ŽIVOT JE SVET

Kako je čovjek živo biće, dionik je i nosilac života. No, on je svoj život dobio od drugoga (roditelja), dužan ga je prenijeti drugome (potomstvu) i na kraju ga položiti u ruke Stvoritelja. On uviđa da nije njegov gospodar, nego samo su-dionik dara Božjega, a jedino Živi Bog je njegov suveren, izvor i djelitelj. Čovjek je postao živo biće tek onda kad mu je Bog "udahnuo dah života" (Post 2,7). Upravo na taj način je postao "slika i prilika Božja". A kao kršćanin još i dijete Božje, sudionik božanske naravi po milosti.

Život Božji u nama čini nas božanskom slikom i božanskim djetetom te nas tako pobožanstvenjuje. Stoga je *ljudski život* zaista *svet*.

## SVAKI JE ŽIVOT SVET

1. Ako je život po sebi svet, onda je ne samo ljudski nego i *svaki život svet*? Sasvim točno! Po svom je životu svako biće golemo vrijedno, i za sebe i za ljude i za svoga Stvoritelja. To znaju i pogani, to i danas ispovijeda hinduska filozofija i religija, koja poštuje svako živo stvorenje.

Da bi neko stvorenje bilo živo, mora posjedovati onaj bitni elemenat što mu daje život, a to je duša. Bog je naime Duh i preko svoga Duha sve stvara. Po nauci svih velikih i svih kršćanskih filozofa duša je "forma corporis", ona u stvari oblikuje život. Ta iskra božanskoga života krije se u svakoj biljci (anima vegetativa) i u svakoj životinji (anima sensitiva), a dakako najviše u životu čovjeka (anima spiritualis). Neko tijelo može uživati život samo uz prisutnost duše koja ga prožima.

2. U povijesti stvaranja sve je podloženo životu i k njemu upravljeno. Kako nas uči Biblija, Bog je pripremao zemlju postupno da bi mogla biti stanište života. Čitav anorganski svijet je samo uvjetnik života. Stoga je život u kozmogenezi posljednji stvoren. A od živih bića opet je čovjek sazdan posljednji, kao kruna svih stvorenja. U njemu je razumna duša, slika božanskoga Duha, dostigla svoje božanske dimenzije.

#### KRŠĆANSKI ŽIVOT JE POSEBNO SVET

1. Stoga je život za njegova Tvorca - a još više za nas - prava *svetinja*. Pogotovo ljudski život koji je samo odraz božanskoga života. Pa kao što je božanski život tri puta svet, tako je i ljudski život tri puta svet, dakako na svoj stvorenjski način. Najprije je svet zato što počinje stvaralačkim kôdom svoga genijalnog Začetnika. Osim toga sveto sazdana život ima i svetu svrhu nalazeći svoj konac u sjedinjenju s Izvorom života u besmrtnosti i vječnosti. Zar je ljudski život svet samo u svom početku i posmrtnom svršetku? Nipošto! On ostaje isto tako svet i u svom zemaljskom međuvremenu, u svom vremenitom trajanju. Sada, ovdje i danas!

2. Zato naš kršćanski život Bog posvećuje od samog rođenja svetim sakramentima i s njima povezanim milostima. Ako ga mi sami ne okaljamo, kršćanski je život u svakom času jednako svet kao i onaj poslije uskrsnuća. Budući da Bog neće smrti grješnika, već hoće da se "odvрати od zla puta i da živi" (Ez 33,11) i hoteći nas očuvati na putu svetosti, on nam od početka pokazuje "putove života" (Jr 21,8, Ps 16,11) a ne smrti. I jedino ako budemo poštivali njegove zapovijedi, osobito moralne, moći ćemo biti upisani u vječnu "knjigu života" (Ps 69,29).

#### EVANĐELJE ŽIVOTA

1. Takvu knjigu života nam je nedavno ponudio sv. Otac Ivan Pavao II. svojim pismom *Evandjele života* (Evangelium vitae). Ono nam, načelno i konkretno, otkriva evandeoske istine o vrijednosti, čuvanju, poštivanju i provođenju kršćanskog života. Njegove spasonosne upute jedini su način da se ljudski život spasi i posveti, ovdje na zemlji i na nebu.

Ako je ljudski život svetinja, onda za nj vrijedi staro pravilo: "Sancta sancte tractanda sunt" (ono što je sveto treba tretirati na svet način). To pravilo vrijedi i za milosni i za tjelesni život. Uvijek i bez iznimke. A osobito vrijedi za one 3 bitne faze životne svetosti:

- u začecu i rađanju (tu vidimo važnost obitelji i za ljudski život),
- u provođenju čestitog zemaljskog života (važnost ćudoređa!),
- u njegovu svetom završetku: lijepa kršćanska smrt, ulaz u eshaton.

2. I naravni i božanski zakon traži od nas da budemo biofilni (ljubitelji života) a ne nekrofilni (grobari života). I naš hrvatski narod - osobito u ovoj katastrofalnoj fazi izumiranja - očekuje od nas stvaranje kolijevki a ne grobnica. Tragična je i bolna činjenica da neke hrvatske majke ubiše više hrvatske djece nego četnici...

I zato nam, evo, Crkva preko svojih biskupa poručuje: BUDITE EVANGELIZATORI I APOSTOLI ŽIVOTA!

Živan Bezić

## HRVATSKI PRIJEVOD KATEKIZMA PIJA X.

*Veliki katekizam proglašen od sv. Pija X.*, Biblioteka "Klasici katoličke kulture" 1, Verbum, Split 1992, 272 stranice.

Nije mi poznato da li se je netko već kritički osvrnuo na hrvatski prijevod *Velikog katekizma* proglašenog od pape Pija X.<sup>1</sup> Iako su već prošle tri godine od ovoga izdanja, ipak bih želio ukazati na mnoge nejasnoće s obzirom na to da je ovo izdanje dobilo sva moguća odobrenja "odozgo", a da možda nisu svjesni, ni sam priređivač ni crkvene strukture, što je prevedeno, odobreno i izdano s ovim katekizmom. Ne znam točno razlog (moglo bi se pretpostavljati) zbog čega je izabran upravo ovaj katekizam između tolikih drugih, preveden upravo u ovo vrijeme, tehnički opremljen na zavidnoj razini, tiskan neskromno u 2000 primjeraka, ali radi stvarne i potpune istine želim iznijeti osnovne podatke o katekizmima pape Pija X. i na temelju njih dati neke kritičke primjedbe na sam hrvatski prijevod.

Naime, tko god je barem malo upućen u katekizme pape Pija X., znade da se radi o dva katekizma: prvi je izdan godine 1905., drugi 1912. Iako im Pio X. nije stvarni autor, ovi katekizmi se u katehetskoj praksi s pravom nazivaju njegovim imenom, jer su po njegovu nalogu propisani i objavljeni. Onaj prvi katekizam bio je kratka vijeka, te je izdan po drugi i posljednji put 1906. godine, a sam papa Pio X. imenuje komisiju 1910. godine za izradu novog katekizma, koji će biti

<sup>1</sup> Usp. *Veliki katekizam proglašen od sv. Pija X.*, Verbum, Split 1992.